

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
KOROŠKI SLOVENEK
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Revna Evropa.

Kakor v prav majhni bajti živimo! Kamor se stegneš, povsod zadeneš ob zid. Ob državne meje pravimo. Pošlješ kako stvar iz Celovca proti jugu, že lezejo financarji v vozove in carinijo, od zavitka vžigalic do velikih strojev, vse odračunava pri prehodu čez mejo svoj davek državni blagajni. Se pelješ z Dunaja par ur proti severu ali vzhodu, že stoji v vlakcu orožnik in hoče vedeti, če si res to ti in če si — vidan. Same meje, od enega konca Evrope do drugega, povsod stroga carinska in policijska kontrola. Minula je velika vojna in to ogromno število evropskih držav je začelo skrbeti samo za svoja lastna gospodarska podjetja, se boji za dostopa tujih lumpov, pa tudi poštenjakov. In doma počivajo tovarne in je riskantna in silno nerodna trgovina, in nima kruha ne kmet, ne delavec, tožita fabrikant in trgovec.

Komaj je zrasla na bojnih poljih prva pšenica, že se spet kregajo države in vlade med seboj, naročajo novih kanonov in aeroplanov in bojnih ladij. Vsak dan so nam pred očmi grozote bodoče vojne, kjer ne bo odločevala puška in ne bajonet, kjer bodo unirali tisoči mož in ženaj in otrok, zadušeni od strupenih plinov moderne vojske. Revščina pri nas in na tujem, a ob mejah manevri! Taka je revna Evropa danes, deset let po vojni.

Ali ni čudno, da se je v tem žalostnem stanju zahotelo vsem, ki mislijo dobro in pametno, boljše, lepše Evrope. Že Napoleon je sanjal o veliki zvezi evropskih držav, kjer bi ne bilo carinskih mej in bi armade vojaštva gradile ceste in mostove in se borile samo proti zločincem. Po vojni je misel združenih držav Evrope znova planila na dan, ime te misli je: Panevropa.

Dunajčan grof Coudenhove-Calergi je leta 1923 ustanovil organizacijo: Panevropska unija. Ta organizacija je pod vodstvom grofa izdelala podroben načrt Panevrope, Združenih držav Evrope.

Kako bo pa izgledala Panevropa, vprašujejo bralci. Izven Panevrope naj bi bili Velika Britanija in sovjetska Rusija.

V Panevropi bi bilo 33 narodov, oziroma 32 držav. Panevropa bi merila 5 milijard kvadratnih kilometrov, s kolonijami vred pa 26,5 milijard kvadratnih kilometrov. To je velika država, če pomislimo, da imajo Združene države severne Amerike, srednja in južna Amerika skupaj samo 30 milijard kvadratnih kilometrov. Vseh prebivalcev bi imela Panevropa 444 milijonov. Cela Amerika jih ima 211 milijonov. To rej Panevropa bi bila res mogočna država, ki bi se ne ustrašila nobene tuje velesile. Pa to ja ni glavni njen namen. Panevropa bi na svoji zemlji podrla vse carinske meje. Ustvarila bi močen evropski trg, kjer bi industrijalec in trgovec in kmet prosto brez današnjih carinskih plotov producirali in podajali. Padle bi cene, delavske plače bi se zvišale. Panevropa bi uspešno konkurirala z ameriškimi velekapitalom, ki danes tako težko drži svojo pest na evropskem gospodarstvu.

V Panevropi bi bila šele prava podlaga za mir. Nacionálni boji, ki so danes poleg gospodarskih drugi glavni vzrok nepokoja, bi se o-millili. Vprašanje priključitve in pa manjšinska vprašanja v eni enotni Panevropi nimajo več pomena, saj smo potem ena država, kjer bi do-sedanje evropske države imele le malo samo-stojnosti. In proti koncu se oboroževati, ko mi je sosed sdržavljan, ko je moj interes obenem tudi njegov, naj bo interes gospodarski ali kul-

turni? Panevropa tudi noče biti ofenzivna proti Ameriki in drugim velesilam, ona hoče samo braniti svoj gospodarski mir in kulturni razvoj svojih narodov.

Ja vprašate, kdaj pa bo prišlo do Panev-rope? Do ideje in društva za propagando te misli ni daleč, pa potem se pot vleče. Ravno pred meseci je francoski ministrski predsednik Briand javno izjavil, da do Panevrope mora priti in sicer prav kmalu. Spraviti hoče to vprašanje v razpravo na zasedanju Sveta Društva narodov, ki bo še ta mesec. Tam naj se evropski ministri pod Briandovim vodstvom ogledajo današnjo Evropo, ki kljub lokarnskim in drugim pogodbam vre in kipi, in tam naj prvič resno vzamejo v pretres Panevropo praktični in zviti diplomati. To hoče Briand, eden od njih. Pomagajo mu pa tudi visoke glave iz drugih držav, med njimi Beneš, Hilferding, Masaryk, Primo de Rivera, Seipel, dr. Korošec in veliko drugih.

Saj stvar gre dobro naprej, boste rekli! Jutri pa le ne bo še Panevrope. Razvoj je ven-dar pretežek za kratko dobo. Bo v početku čisto gospodarski. Če danes padejo vse carinske meje, evropska industrija napove bankrot. Ker je v vseh državah veliko podjetij, ki samo žive, ker jih drži pokoncu zaščitna carina. Če ta iz-gine, jih podre konkurenca. Zato bodo gospo-darski krogi prvi, ker najpotrebnejši, pripravili evropski trg, ki bo enoten in trden na znotraj in zunaj in potem bo samo še vprašanje dni: Panevropa. Tinja.

Postava o pospeševanju stanovanjskih zgradb.

Že v 26. številki našega lista smo se dotaknili tega vprašanja. Medtem je izšla izvršilna naredba in vsled važnosti te postave, ker tako poceni se nikdar več ne bo zidalo, se hočemo baviti z njo danes podrobneje.

Pogoji.

1. V dotičnem kraju ali njegovi okolici mora vladati pomanjkanje stanovanj. To ugotovijo občine na podlagi večletne izkušnje, če je bilo v teh letih po stanovanjih več popraševanja, nego jih je bilo na razpolago.

2. Z zidavo se ni smelo pričeti pred 1. julijem 1929 in ne po 31. decembru 1932. Do 31. decembra 1932 velja tedaj ta postava. Lahko pa je kateri pričel pred 1. julijem 1929 že kopa-ti klet ali pripravljati zemljo ali podirati, samo da ni še pričel z zidavo temeljev, to je z zidarskimi deli. Potemtakem pod to postavo ne spadajo gradnje, ki so bile pred 1. julijem že pričete in se vidijo že zidovi. Za do 31. decem-bra 1929 dogotovljene stavbe velja še deželna postava od 22. oktobra 1926, ki jih za 20 let oprošča hišnega davka, in seveda tudi občinske doklade, ako se je za to prosilo.

3. Prosilec mora biti avstrijski državljan, je pa tudi lahko društvo, zadruga, občina, de-žela ali zveza.

4. Prispevek se dobi samo za stavbe, ki so v celoti ali vsaj povečini namenjene stanova-njem, ki se ali nanovo pozidajo ali prezidajo. Zakon imenuje one stavbe nove, ki so se pozi-dale na svetu, ki doslej še ni bil zazidan. Zida pa se lahko tudi na zemlji, kjer so že stale stanovanjske hiše, ako so se podrle najmanj 3 leta prej in če bo površina stanovanjskih prostorov najmanj eninpolkrat tako obsežna kakor v prejšnji hiši, ali če se je morala stara stanovanjska hiša podreti, ker je razpadala ali ker je

bila nezdrava. Pri prezidavi je treba poslopje popolnoma podreti in nanovo pozidati. V upo-štev pridejo tudi pri- in nazidane. Vendar je gotovo, da za te ne bo denarja na razpolago, in nima smisla, pisati kaj več o tem.

Malo stanovanje je, ki ima kvečjemu 60 kvadratnih metrov površine, srednje od 60 do 100 kvadratnih metrov, v izjemnih slučajih 130 kvadratnih metrov. Za površino pa se šteje samo površina stanovanjskih prostorov; ne vračuna se površina predsobe (veže), kopal-nica, jedilna shramba, kuhinja, če ne presega 12 kvadratnih metrov, klet, soba za služinčad, če ne presega 10 kvadratnih metrov, itd., te-daj vsi prostori, ki niso pripravljeni za stano-vanja. Mala stanovanja so enodružinska stano-vanja, ki pa ne izgubijo svojega značaja, če je poleg tega še stanovanje za hišnika ali vrt-narja.

Poleg splošnih pogojev, ki jih je treba iz-polniti, mora imeti prosilec tudi sam nekaj pre-moženja. Imeti mora svet (stavbišče), ki je nje-gova lastnina, ali da ima pravico, da na njem zida, ali potom dedščine ali drugače. Dalje mora imeti toliko svojega denarja, da more kriti pri enodružinski hiši 20 odstotkov vsega, kar bo stala stavba, pri stanovanjskih hišah za več družin pa samo 10 odstotkov. K temu je prišteti tudi vrednost stavbišča. Boljše pa je, če ima prosilec 50, odnosno 40 odstotkov last-nih sredstev, ker mu tedaj ni treba najemati posojila. Ako pa jih nima toliko, mora najeti pri deželnem hipotekarnem zavodu v Celovcu ali pri kakem drugem denarnem zavodu 30 od-stotkov posojila, ki se vknjiži na prvo mesto (prva hipoteka), skupaj 50, odnosno 40 odstot-kov stroškov. Ko interesent izpolni te pogoje, more prositi za zvezni prispevek v višini 60, odnosno 50 odstotkov.

Prošnja.

Prošnje je vložiti pri poslovalnicah za po-speševanje stanovanjskih zgradb (Geschäfts-stelle für Wohnbauförderung); na Koroškem je ista pri deželnem hipotekarnem zavodu v Celovcu. Ta poslovalnica posluje od 1. avgusta 1929 in tam se dobijo tudi vzorci za prošnje. Formularje pa preskrbimo tudi mi in gremo na roko z nasveti in pojasnili vsakemu našemu naročniku in članu Političnega in gospodarske-ga društva. Prošnje so kolka proste.

Priložiti je treba prošnji:

a) uradno izgotovljen zemljiškoknjižni iz-vleček (Grundbuchsauszug) kot dokazilo, da je stavbišče prosilčevo, ali pogodbo, da ima pravico do zidave na dotičnem svetu.

b) uradno overovljen zemljiški posestni list (Grundbesitzbogen).

c) uradno potrjeni stavbni načrt v treh izvodih.

d) stavbno dovoljenje pristojne oblasti (občine).

e) opis stavbe (topografični popis) glede prostorov.

f) natančen proračun, to je račun vseh predvidenih stroškov, ki ga napravi zidarski mojster po predpisanem vzorcu.

g) dokazilo, da ima prosilec 10, oziroma 20 odstotkov svojega premoženja, pripravljenega za zidanje (stavbišče in denar).

h) dokazilo, da dobi prosilec, ako sam nima 40, oziroma 50 odstotkov kritja za zidavo, od hipotekarne banke ali kake posojilnice 30 od-stotkov posojila.

i) dokazilo, da mu je zagotovljen prispe-vek zveze.

j) izjavo, kako bo kril med časom zidanja stroške gradnje, ki presega njegova sredstva in prvo hipoteko. Če pa ima zagotovljen poseben kredit v to svrhu v višini prve hipoteke, je treba tudi to dokazati.

Predviden je tudi slučaj, da bi kateri ne imel še svojega stavbišča, ali da je za stavbno dovoljenje že zaprosil in ga še ni dobil; tedaj se more prosilec omejiti na začasno stavbno dovoljenje, da se mu zagotovi prispevek, in pri stavbišču mora dokazati, do kdaj in na kateri način si ga bo pridobil, Tozadevne priloge se v toliko izpremenijo. Kdor rabi prvo hipoteko, mora imeti 2 proračuna.

Ko je vložena prošnja, ki odgovarja predpisom, se pričnejo poizvedovanja potom občin, cenilnih komisij itd., nakar roma prošnja k zveznemu ministrstvu za socialno skrbstvo na Dunaj, ki prošnjo ugodno ali neugodno reši. V ugodni rešitvi bodo stavljeni stranki razni pogoji glede vpisov v zemljiško knjigo, beležk v isti, da naloži lastno za gradnjo pripravljeno premoženje v hipotekarnem zavodu, ki bo njegov denar in prvo hipoteko izplačeval stopnjema, kakor bo napredovala gradnja. Za zidavo pripravljene premoženja ni treba vložiti v hipotekarno banko, če je stavbišče vredno 20, oziroma 10 odstotkov stavbnega proračuna. Pri ugodni rešitvi prošnji, ki smo jih navedli v prejšnjem odstavku, bo prosilec pozvan, da doprinese manjkajoča dokazila v gotovem roku, nakar se mu bo prispevek obvezno zagotovil.

Kako se bodo posojila odplačevala, o tem smo poročali že v 26. številki.

Po postavi si ministrstvo pridruže pravico, da prispevek odpove, če prosilec ni izpolnil pogojev, ki jih je stavilo ministrstvo v rešitvi, in sicer če ni v pravem času pričel z zidavo, če je dosegel prispevek za zvižajo, če gradnje primerno ne nadaljuje, če se ne drži stavbnega načrta, če drži hišo v slabem stanju, če jo prezida ali porablja v druge namene in če hišo proda inozemcu. V slučaju, da se napravi kaka najeminska pogodba z drugo stranko, se mora v teku dveh tednov predložiti finančni oblasti vsebina pogodbe z navedbo najemnine, ki jo morata podpisati oba pogodbenika.

Pričakovati od vsega tega ni veliko, ker primanjkuje zvezi denarja — Zinsgroschensteuer znaša začasno samo 1 g od 1 K mirovne najemnine na leto — vendar je prav, da se prošnje vložijo, da dobi zveza pregled, kake vsote so potrebne, da se omeji stanovanjska beda. Gotovo je, da bo omenjeni davek, ki kmeta ne zadene, prihodnje leto dosti višji.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. „Times“ pišejo o Avstriji, da izgleda na prvi pogled, da je položaj zelo nestalen in poln resnih nevarnosti, vendar se položaj vidoma boljša. Gospodarsko se je Avstrija zelo

PODLISTEK

Rutarjev Jur.

No, dober den! Skoraj mi je postalo že dolgčas, ko vam, se mi zdi, že dolgo časa nisem kaj počenčaloriv, in da ne zgubim popolnoma zveze z mojimi čitatelji, ki dan na dan pošiljajo brzojavke, se zopet oglašim.

Pri nas imamo zdaj župana z imenom Jožef Pinčej. Ta nesrečni človek je sicer našinec, pa, kako je prišel do te časti, to naj vam na kratko povem.

Prišlo je pri zadnjih občinskih volitvah do žrebanja, to se pravi po našem, vleki smo los med našim županom Pinčejem in landbundovskim kandidatom Pucejem.

Komisija je predlagala žrebanje z listki. Tej proceduri se je uprl komunist Jaka Štor z opombo, da je najmlajši odbornik Felix Tratnigg uradnik in zraven še pijanist in da ima baje jako fine roke, ki bi lahko občutile najmanjši razloček in se je bati radi tega kakšne manipulacije.

Stavil sem jaz drugo možnost in sicer, da se v eno vžigalično škatlico vtanketa dve vžigalici: eno zlomljeno in eno celo.

Temu je nasprotovala socialistka Ana Duhek, ker je jako težko nadzorovati ta način, če pomislimo, da je napetost strank skrajna in da se lahko porabi vsaka intriga, katero nadzoro-

povzdignila, ali politične strasti se niso dale omiliti. Izboljšanje pa bo prišlo. Političen razvoj bo počasen in se ne bo dal preprečiti z umetnimi sredstvi. — Od 15. septembra naprej smejo na Nižjeavstrijskem zopet zborovati nezakonite domobranske organizacije. Prepoved je bila izdana radi tujskega prometa, ker ga pretepi, ki so pri takih pohodih takorekoč na dnevnem redu, zelo kvarijo. — Poročali smo že, da sta se sestala v Plznu dr. Beneš in naš zvezni kancler Streeruwitz. Po čehoslovaških vesteh je dr. Beneš priporočal Streeruwitzu, da bi Avstrija vstopila v Malo antanto, kar bi imelo zelo ugodne posledice za naše gospodarstvo. Razen tega bi bila Avstrija deležna velikih koncesij in koristi. Zveza srednjeevropskih držav bi skušala rešiti v prvi vrsti aktualna in važna gospodarska vprašanja, ki so danes tudi pri nas v ospredju. Streeruwitz je baje uvidel korist take priključitve. Pogajanja o uresničenju tega predloga se bodo nadaljevala na Dunaju. Avstrijski listi to vest odločno zanikajo.

Konferenca v Haagu bo trajala še tedne, ker gredo pogajanja radi odpora Anglije zelo počasi naprej. Politične zadeve, izpraznitev Porenja ne delajo toliko težkoč. Porenje se mora izprazniti, ko bodo urejena odplačila vojne odškodnine. Angleži začnejo z izpraznitvijo že prihodnji mesec, sledili bodo Francozi in Belgijci, ki izpraznijo vse ozemlje do konca februarja 1930. Težkoče bo še delala kontrolna komisija, ki jo zahteva Francija, Anglija pa odklanja. Kontrolna komisija, ki ostane na tem ozemlju še po izpraznitvi, pa mora biti sestavljena iz vseh treh držav. Težave so v politični komisiji. Snowden od svojih zahtev ne popusti, zato pa popuščajo druge države. Potrebna je bila brzojavka Macdonalda Snowdenu, da je bilo vsem jasno, da stoji za Snowdenom celokupna angleška vlada. Konferenca namerava oškodovati Anglijo na drug način. Oni del reparacij, ki odpade na Anglijo, bi se povečal na ta način, da bi velik del nemških dajatev, ki so predvidene za glavne sile, bil dodeljen Angliji in bi se s tem tudi popravila krivica, ki je bila storjena malim državam. Tem manjšim državam bi se obenem zmanjšali njihovi dolgovi pri velikih silah. Anglija in male države bi dobile del še razpoložljivih ostankov nezavarovanih nemških plačil. Da se doseže uspeh konference, bi Japonska po potrebi dala od svoje odškodnine 12 milijonov mark na razpolago. Italija pa se vsaki spremembi Youngovega načrta odločno upira in zahteva, da se nespremenjen sprejme v celoti. Ostale države pa so pričele napram Angliji in malim državam popuščati. Poslale so Snowdenu spomenico, v kateri so stavile svoje predloge. Snowden jo je odklonil, vendar pa izjavil, da so Angleži pripravljene, pogajati se naprej. Nato je finančni odbor svojo sejo odgodil. Vedno je še negotovo, ali bo imela konferenca kaj uspeha.

Svoj narod zatajiti je greh!

vati v tem nervoznem štadiju skoraj ni mogoče.

Še eno originalno misel ali način sem navetoval, in sicer, da postavimo kup materije, recimo sira, po našem zabva, na mizo in kandidata se naj vsedete vsak na en kraj mize. Eden nepristranski naj udari v ta sir; na katerega od kandidatov prileti največji kos zabva, ta bo župan. Imenitno! Zedinili smo se, da vodi to eksekucijo komunist Jaka Štor. Kmalu je bila kupa zabva na mizi, in delikventa Pinčej in Pucej vsak na svojem mestu. Prrh! — grobna tišina. Komisija pristopi in konstatira največji kos zabva na Jaku Štoru. Ta možakar si je mislil, če dobim jaz največji kos, bom pa jaz župan. Komisija je dognala, da Štor z največjim kosom zabva na jopiču ne pride v poštev.

Začel se je prepir. Stari župan Pacl je hotel tudi nekaj važnega reči. Da je pa mene mogle vsčipnit, je djal: „Wo die Rutar Jurn, dort die povomn oder auf vindisch die prepirn.“

Povzdignila je svoj tenki glasek Ana Duhek in povdarila sledeče: Vsak stremi za županskim stolcem in da se reši to perečo vprašanje na kak način, nasvetujem: Vdari se naj v kepo materije, ne v sir, ker je presuh, temveč v kepo marmelade. Vdari pa naj popolnoma nepristranski človek, ki ga pokličemo iz gostilne, ko še tam popivajo. Med njimi je tudi tujec.

(Konec prihodnjč.)

DOMAČE NOVICE

Nujna prošnja. Vsem nam je že znano, kako hud udarec je zadel 4 posestnike v Št. Janžu v Rožu, katerim je požar uničil vsa poslopja, vso krmo, vse orodje in stroje, vso opravo in obleko. Samo zemljišče jim je še ostalo. V kratkih dveh urah so postali berači. Vsi sočustvujemo z nesrečniki! Sočustvovanje je v takem slučaju premalo, ne pomaga jim iz bede. Zato jim je treba prožiti radodarno roko in jim pomagati. Ob vse so prišli in zavarovani so bili nizko. Rabijo denar, obleko, orodje, stroje, krmo, semena, živež itd. Sosedji in bližnji jim pomagajo po svojih močeh, ali to še ne zadostuje. Pomagati jim moramo tudi oddaljenejši, vsi po možnosti, ker ne vemo, kdaj naš zadene slična nesreča in kdaj bomo mi potrebni podpore drugih, oziroma njih. Vsak najmanjši dar bodo pogorelci s hvaležnostjo sprejeli. Pri denarnih pošiljativah se lahko poslužite položnic naše lista, samo napisati morate zgoraj označbo „Za pogorelce“. Druge darove v materijalu pa lahko oddaste tudi v upravi lista v Celovcu, Vetrinjsko obmestje 26. Imena darovalcev bomo po možnosti objavili v našem listu. Vsem darovalcem se v imenu pogorelcev zahvaljujemo že v naprej.

Razum in neumetnost. Polmesečnik „Wille und Weg“ pravi: Prusija je v zadnjem času vzorno uredila manjšinsko šolstvo. Poljaki in Danci so deležni svoje šolske avtonomije, ki je še nemške manjšine nikjer nimajo. V pruskem prosvetnem ministrstvu se za to ni bilo lahko odločiti, ker so svarili zastopniki nemških manjšin, ker odgovarjajo Varšava, Praga in Beograd le s senco pravice. V resnici se v rajhu nikdar ni postopalo po čeških, poljskih ali jugoslovanskih receptih. (Kdo bi se tej ugotovitvi ne smejal!) V trenutku, ko se je postavila Nemčija na čelo manjšinskega gibanja, je morala doprinesiti dokaz, da je v položaju ugoditi svojim manjšinam njihove pravične želje. (Pojem „pravične“ želje se da različno razlagati in temu primerne so tudi pravice manjšin v Nemčiji.) Narodnostne države niti ne poskušajo posnemati Nemčije. Nemške manjšine so se odpovedale iredentizmu (vse, ne samo nemške!), ker je proti njihovi naravi. Poljaki pa so rojeni iredentisti. (S tem Nemci najrajše operirajo vedno tedaj, kadar jim je treba kaj dati. Nemške manjšine so sama jagnjeta, slovanske pa sami volkovi.) Poljaki dobivajo dotok z one strani meje, kupujejo posestva, naseljujejo se trgovci, odvetniki, zdravniki. (Obstoj nemškega naroda je vsled tega seveda ogrožen in je povoda dovolj, da se pritisne Poljakom pečat iredentistov na čelo in se v tisku hujska javnost proti njim. Treba je samo prečitati, kar smo v zadnji številki pisali v lužiških Srbih in vemo, kako dobro se godi slovanskim manjšinam v Nemčiji. Op. ur.)

Mirujte! Pod tem naslovom se bavi „Slovenec“ od 17. avgusta v uvodniku z zahtevami po nemških pridigah na slovenskih farah. Ko dokaže neupravičenost teh zahtev, zaključuje: Tem večjo pravico imamo mi, da ugovarjamo proti ponemčevalni politiki koroških Nemcev nasproti Slovencem na Koroškem. Zato kličemo koroškim vsenemškim nacionalistom: Pustite našemu narodu na Koroškem vsaj najelementarnejšo izmed vseh pravic do redne besede božje v materinskem jeziku in do kateheze v maternem jeziku slovenske dece. „Nil imovetur!“ bi moral biti vodilni princip glede pravic slovensko govorečega prebivalstva na Koroškem. Če pa bodo Nemci na Koroškem za zahteve naravnega prava in za naše ugovore gluhi, bomo morali misliti nato, da v svrhu obrambe pravic našega naroda na Koroškem tudi pri nas nasproti nemški manjšini uporabimo slične metode, kakor jih uporabljajo zatiralci naših koroških bratov nasproti naši narodni manjšini na Koroškem.

Meštrovíč. Pred kratkim je potoval skozi Koroško svetovno znani jugoslovanski kipar Ivan Mestrovíč. Ustavil se je na Vrbi ob jezeru, kjer je bila na letovišču umetnikova soproga in nekateri sorodniki. Ogle dal si je tudi Celovec in okolico, predvsem Poreče. Z Vrbe je odšel v Barcelono na Španskem, kjer ima v posebnem jugoslovanskem paviljonu razstavljena svoja dela. Po njegovi zunanosti, vsem njegovem nastopu in neprisiljenem občevanju bi se težko dalo soditi, da je rektor umetniške akademije v Zagrebu. Izhaja iz naroda in nje-

gova mladostna leta so bila polna pomanjkanja in bede. Motivi njegovih nesmrtnih del so vzeti povečini iz srbske narodne pesmi. Zdaj pozna njegova dela ves civilizirani svet in njegovi umotvori so nevenljivi.

Solske sestre v Št. Rupertu pri Velikovcu sporočajo, da sprejemajo na hrano in stanovanje gojenke, ki žele obiskovati osnovno (Volksschule) ali glavno šolo (Hauptschule) v Velikovcu. Vsa natančnejša pojasnila daje predstojništvo, do katerega se je glede sprejema obrniti pisмено ali osebno.

Bilčovs. (Izlet pevcev na Brezje in v Ljubljano.) Odločili smo se, da gremo in smo šli. In ni nam žal! Prva naša želja je bila, da se po več letih zopet enkrat poklonimo naši nebeški Materi na Brezjah in ona gotovo ni brez uslišanja sprejela naše prošnje, naš poklon, naš pozdrav, ki ji je v naši pesmi donel naproti. Veličastno je odmeval glas našega moškega zbora po lepem Marijinem svetišču in le prekmalu nam je minil čas, ko smo se morali posloviti. Napotili smo se dalje. Avtobus je drvel s petnajstimi koroškimi Slovenci proti Kropi. Od tam pa nas je vlak potegnil v Ljubljano. Tam smo obiskali našega rojaka Roberta Minorja, kateremu se, in družini Moserjevi v Zeljarski ulici, zahvaljujemo za veliko gostoljubnost. Zvečer je bil v restavraciji hotela Lloyd družabni koroški večer. Koroška pesem je donela, pozdravljena s hrupnim ploskanjem bivših koroških Slovencev in Ljubljančanov, do pozne ure. Vrnili smo se zopet na svoje domove, a vtisi in spomini teh lepih ur nam ostanejo neizbrisni v spominu.

Sele. G. Josip Urbanija, akad. kipar na Dunaju, VI., Brückengasse 8, je za našo cerkev izrezljal krasen kip Jezusovega Srca, ki je za res umetniško delo in hvali mojstrove zmožnosti. Priporočamo g. Urbanijo najtopleje za vsa taka dela. Naj bi se Slovenci z naročili obracali nanj, tembolj, ker živi v težavnih razmerah!

Šmarjeta v Rožu. (Strela.) V nedeljo dne 11. t. m. po 7. uri je udarila strela v tukajšnje občinsko hišo. Razbila je dimnik, streho ter močno poškodovala gornje sobe. K sreči ni bil v tistem trenutku nobeden prebivalec v gornjih prostorih. Strela je izstopila pri v hišo napeljanem telefonu. Nastali ogenj se je posrečilo v kalli zadušiti. Skupna škoda se ceni na 1000 S. Udara strele v kako poslopje v našem kraju niti najstarejši ljudje ne pomnijo, zato tudi ni nikjer napeljan strelodod.

Drobne koroške novice. Število brezposelnih se še vedno znižuje. Dne 10. t. m. so našli na Koroškem 1370 podpiranih. — 11. t. m. je udarila strela v zakristijo cerkve v Tinjah, kjer je poškodovala stikalno desko in števec. Mežnarja Kebra je vrgla strela ob steno in ga omotila. — Vlomilci so zlezli skozi okno in odnesli boroveljski puškarski zadrugi 117 S 90 g. Za tatovi se poizveduje. — Pri postaji Gummern se je prevrgel avto preko 6 m visokega nasipa. Pet oseb so prepeljali v beljaško bolnišnico. — Vlomljeno je bilo 11. t. m. v hotel na otoku Baškega jezera. Doslej neznan tatovi so odnesli 3000 S gotovine. — 17. t. m. zvečer se je na Otoku uprizorila legenda „Hildegard von Stein“. V Celovcu se je trikrat igrala pred mestno cerkvijo na prostem in vedno z dobrim uspehom. — 8. t. m. je bil na Brdu na Zili inštaliran za župnika čg. Ivan Ebner, dozdej župnik v Železni Kapli. G. župnik je 61 let star in 36 let mašnik.

Sele. (Smrt.) V sredo pred vel. Gospojnico smo spremili k zadnjemu počitku Gregorja Ogrisa, pd. Trklovega kovača. Dosegel je lepo starost nad 80 let. Še do lanskega leta je kljub visoki starosti pridno delal, dokler mu ni oslabela roka in opešale oči. Njegova pridnost pač osramoti tiste mlade ljudi, ki cele pondeljke brez dela zabijajo pri pijači v gostilnah. Naj počiva v miru!

DRUŠTVENI VESTNIK

Naš izlet.

„Koroški Slovenec“ je svojčas priobčil pod „Društveni vestnik“ daljši članek, ki se je nanašal predvsem na poletno delovanje naših društev. V tem članku je sprožil pisec misel, da bi bilo potrebno in koristno, če bi naša društva prirejela izlete, ki bi naj bili zvezani s sestanki. Posebno je priporočal, da naj podjunska društva skupno prirede izlet na Klopinsko jezero.

Da bi ta misel ne ostala samo na papirju, se je poverila naloga društvu v Globasnici, ki naj določi čas in zainteresira tudi vsa sosedna društva za ta izlet. Omenjeno društvo je to nalogo prevzelo ter obvestilo vsa sosedna društva, da se vrši skupen izlet na Klopinsko jezero dne 4. avgusta popoldne.

Kakor je pokazala udeležba, je vladalo za ta izlet še precejšnje zanimanje. Zastopanih je bilo sedem društev. Pri škocijanskem društvu, ki je bilo zastopano številno po svojih izvrstnih pevcih, ki so nas ves popoldan kratkočasili s svojim ubranim petjem, smo pogrešali koražnih škocijanskih deklet. Društvo „Trta“ v Žitari vasi je bilo prav častno zastopano po članih in članicah. Tudi ta vesela družba je prepevala ubrano naše prelepe domače pesmi. Dobrla vas, dasi najbližja, je sicer poslala precejšnje število zastopnikov, a pogrešali smo še mnogo članic in članov, posebno pa fantov nismo mnogo videli. Dekleta iz vasi Bukovje so se menda izrazile, da niso prav nič navažene velike vode, zato si blizu jezera kar ne upajo in so rajši ostale doma. — Društvo „Zarja“ v Kazazah je zastopal društveni pevodja kar čisto sam brez deklet in fantov (pevcev). — Šmihelsko društvo je poslalo mnogo fantov (kolesarji) in le eno edino članico. — Pliberk ni bil zastopan. — „Danica“ iz Št. Vida je svetila svojim številnim članom in članicam, ki se niso ustrašili poti in se prišli zabavati k nam. — Globašani, sosedi kralja Matjaža, in organizatorji tega izleta naj bi po pravilniku bili prvi na mestu, a so došli pozno popoldne, ker so imeli smolo. Naročeni avto ni prišel in so morali iti peš 2 uri daleč. Sicer pa jih je bila kar cela „kompanija“, menda čez 30 članov in članic, med katerimi je bil tudi fantovski pevski zbor. Ostali izletniki, ki so skoraj zastonj in brez upanja čakali na Globašane, so se pri-

Steckenpferd-Lilienmilch:

Toaletna voda lepih žen; njega lepotilna pri-
mes daje koži svežost in mladinsko napetost.
(Se dobi v vseh barvah polti.) 55

čeli že odpravljati proti domu, kar ti primaha Matjaževa garda in sicer ob pol 6. uri popoldne.

Številna družba izletnikov je bila zbrana, treba bi bilo le še osebe, ki bi otvorila izlet s kakšnim predavanjem, ki bi poskrbela, da bi se mogli razviti pogovori o našem vprašanju; posebno pa bi bil potreben primeren kotiček, kjer bi se lahko nemoteno kretali, prepevali in se pogovarjali, a vsega tega nam je manjkalo. Zadovoljiti smo se morali z gostilno „Amerika“, kjer so se šopirile natakarice, ki bi menda rajši govorile vsak tuj jezik kot pa slovenskega. Končno pa so motili izletnike iz Železne Kaple se vračajoči „hajmatščlerji“, katerih eden je v svoji pijanosti pokazal, da dandanes inteligentni svet moralno propada.

Tako je bila dana samo možnost, da so se stari znanci in prijatelji nekoliko pogovorili med seboj, pevci vseh treh navzočih zborov pa so pevali naše pesmi. Pričakovali smo sicer tajnika S. K. S. Z. in druge gospode. Zvezo je zastopal nekaj časa njen predsednik.

Program je bil povečini izčrpan in podali smo se na jezero. Postrežljivi fantje so kmalu oskrbeli par čolnov in pričela se je tudi po jezeru razlegati naša pesem. Počasi se je pričela družba za družbo odpravljati proti domu, tudi Matjaževa garda, dasi zadnja, se je podala proti Čukovi gostilni, odkoder naj bi jo že medtem popravljeni avto zapeljal domov.

Minul je dan četrtega avgusta. Izletniki so se razšli zadovoljni. Pokazali so s tem, da ne marajo pripustiti, da bi naša društva tudi poleti spala, temveč da hočejo biti vedno pripravljene vršiti svojo delo na prosvetnem polju za naš narod.

En korak smo napravili v naših društvih s tem izletom. Drugo leto pa, ako Bog da in sreča naših društvenih junakov in junakinj, se bo vsa Podjuna podala na izlet v Matjažovo kraljevstvo: poromali bomo na goro Peco, če pa bode Podjuna še voljna, pa bomo šli tudi na Obir in potem nad Sele, morda si bomo ogledali tudi Rož, ako ne bo predaleč, pa bomo šli še k Serajniku in k Miklu pogledat, kaj dela Zalika.

Sedaj pa, ko se bo zopet otvorila zimska sezona, se pridno pripravljamo za te naše po-

lete in nikakor ne držimo križem rok, čeprav bi nam ne šlo vse prav gladko. Le pogum in vstrajnost pripeljeta k cilju!

GOSPODARSKI VESTNIK

Treba je varčevali.

Avstrijska produkcija se povoljno razvija. Izračunalo se je, da, če se vzame delo l. 1927 za 100odstotno, je bilo dela l. 1928 za 110, letos za 122. Železna industrija je tako zaposlena, da je spravila v tok ves svoj aparat, da naročilom pravočasno ustreže. Število brezdelnih ljudi je bilo konec junija 110.300; siromašna država te številke trajno ne prenese; vsekako je bilo brezdelnih dosti manj kakor v minulih letih, ko jih je lani bilo 118.700, predlanskim 145.000! Dobro znamenje je tudi, da ni več toliko konkurzov, ker se je gospodarstvo iznebilo polagoma nesolidnih, spekulacijskih podjetij. Ali opozarjati je treba na dejstvo, da prihaja polovica omenjenih naročil za železno industrijo, elektrotehniko in za tovarne za vagono od državne železnice, od poštne in od dunajskega mesta. In ta naročila so samo trenotna, ter se ne bodo ponavljala. Velika sreča je, da država dobiva v davkih toliko denarja, da investicije lahko nadaljuje, četudi se ni dobilo od inozemstva kakega posojila. Zato se bo naprej čakalo, da postanejo razmere na denarnem trgu ugodnejše in se bo posojila iskalo šele potem. Pomisliti pa je pri tem treba, da država dobiva denar iz davkov, in da davki produkcijo — morijo.

Avstrija je zelo obtežena s hudo pasivno trgovsko bilanco. Pred par dnevi šele se je izvedelo, kako stojimo; da se je prvo polletje 1929 proti prvemu polletju 1928 bilanca poslabšala od 480 na 522 milijonov. Ni dvojbe, da je temu kriva povečini lahkomiselnost našega ljudstva, ki preveč kupuje stvari, ki jih ne bi bilo treba. Pasivum je samo še v Švici in na Angleškem višji kakor v Avstriji. Ali to so bogate države, v katerih pride na osebo trikrat toliko dohodkov kakor v Avstriji. V teh državah tujski promet in obresti rent izenačijo, kar se je pri blagovnem prometu premalo izkupilo. O Švici je znano, da tam domačin v luksuznih prodajalnah ne kupuje. Ljudstvo ima tam lepa stanovanja, ali sicer živi zelo skromno. Ljudje v Curihu ne kupujejo drage kožuhovine in ne hodijo tako v gledišča kakor na siromašnem Dunaju. Kdor pride v Belgijo, v državo, ki ima svoje kolonije, ki ima zelo napredno industrijo, bo videl, da se tam ženska oblači ponižno in skromno, ne pa kakor pri nas z vsem mogočim razkošjem. In ta skromni narod naprej gradi tovarne, ter nima brezdolja kakor ga imamo mi. Res je, da se je v Avstriji po vojni zopet prihranilo dve milijardi S. Ali ti prihranki niso vsi prihranjeni denar, to je deloma premoženje, ki se začasno nalaga v bankah ali hranilnicah, to je tudi premoženje, ki ga izplačuje dedič sodedičem: na eni strani si dedič izposodi denar v hipotekarni banki težko izplača bratom ali sestram, ki ga na drugi strani vlagajo. V drugih državah dohodek posamne osebe ni višji kakor pri nas, ali vendar se tam daje več v hranilnice. V Češki ljudje zaslužijo kakor pri nas, ali vlaga se na osebo dvakrat toliko. Obenem se tam močno gradi in ljudje rabijo svoj denar za zgradbe. Na Češkem se veliko denarja investira v industriji in ves ta denar se dobi doma, ljudem si ga ni treba izposojevati v Ameriki ali drugod. Obrestna mera je nizka in vse to kaže, da so se ljudje tam osamosvojili od tujega denarnega trga. Domača industrija potrebuje denarja, ki ni predrag. Ljudsko varčevanje ga ji daje. Varčen narod, višji izvoz, prenovljeni produkcijski aparat. In češka industrija uspeva zlasti tudi raditega, ker zamore na plačilo, ako treba, čakati, ker ima doma denarja, ki ni predrag. Avstrija bi morala bolje štediti: na tisoče ljudi bi moglo štediti in bi štedili, ko bi se bolj ozirali na tiste, ki morajo štediti, ker so siromaki in nič nimajo svojega.

Gospodarstvo po svetu in pri nas.

Prvo polovico leta 1929 je bilo težko dobiti denarja, in razne države so zvišavale obrestno mero svojih bank. S tem se je podraževal denar tudi v zasebnih bankah, dražilo se je blago, in evropske tovarne so čimmanj mogle tekmovati na svetovnem trgu. V Londo-

nu so se zvišale bančne obresti že februarja meseca na 5,5%, potem se je zvišalo obrestovanje na Holandskem in Avstrija, ki ima 400 do 500 milijonov S izposojenega denarja, je morala takoj obrestovanje zvišati od 6,5 na 7,5%, da se denar ne odpokliče. Ogrska je zvišala obrestovanje od 7 na 8% in celo v Novem Yorku se je zvišala obrestna mera od 5 na 6%. Reparacijska pogodba, ki se je sklenila med Nemčijo in antantnimi državami, določuje, da se ustanovi reparacijska banka, nek svetovni denarni zavod, kateremu bo plačevala Nemčija reparacije. A banka bo lahko ta denar izposojevala nemški industriji, ker se bo tukaj najbrž dobro obrestoval. Tako se upa priti do več denarja in tako upa tudi Avstrija dobiti svoje investicijsko posojilo.

Kar se tiče avstrijske industrije, je bilo treba po vojni presedlati, vreči se na blago, ki se zamore prodajati z dobičkom. Za to je bilo treba več denarja. Denarja je bilo pa le manj in k temu je propadala morala, ljudje so delali preveč konkurzov in poravnjav. Malo se je zasluzilo, zato je bilo malo denarja in visoke obresti. V Avstriji menda vse ljudstvo zasluži v letu 6,6 milijard S, na glavo pride 1000 S. Polagoma pa se tudi v Avstriji nabira denar: koncem junija meseca 1928 je bilo v vseh bankah in hranilnicah denarja poldrugo milijardo šilingov. Koncem decembra 1920 milijonov, koncem marca 2056 milijonov, koncem junija 2120 milijonov. Od teh 1590 na Dunaju in samo 530 v deželah. Dunaj očitno dežele izsesava. Nabiranje denarja se je pa zadnji čas razvilo bolj počasi. Lani so se vloge množile mesečno za 30 milijonov, zdaj se množijo samo še za 18—20 milijonov v mesecu. Znižalo se je pa vsled kriz v kmetijstvu, ker kmetu ni več mogoče si kaj prihraniti. Potem so se pa tudi ljudje precej lotili zidanja ter dvigajo vloge. Ko država zdaj s svojimi stanovanjskimi načrti misli, da bi se dobilo denarja od domačih hranilnic in bank, jo veččaki svarijo in kažejo na Nemčijo. Ta je hotela iz notranjega posojila dobiti 500 milijonov, dobila jih je samo 300, in že to je tako slabo učinkovalo na denarni trg, da zasebnikom skoro ni več bilo mogoče dobiti potrebnih posojil. Avstrija je seve še slabša in državno posojilo bi utegnilo zasebnemu gospodarstvu biti hudo v kvar. Zato se priporoča, da Avstrija čaka, dokler da se razmere na denarnem trgu ne razvijejo. Davčni dohodki so bili prvo polletje ugodni, in sicer 150 milijonov S višji nego se je postavilo v proračun.

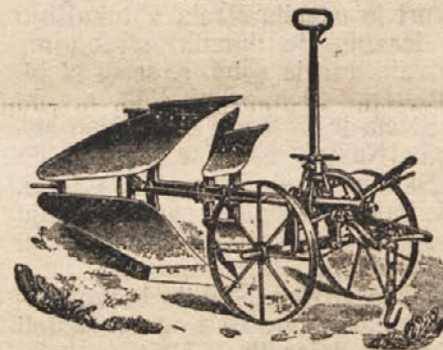
Namen zooloških vrtov. Človek je v življenju v neprestani zvezi z ostalimi živimi bitji. Večkrat je celo odvisen od njih. Ali kako malo ljudi je dandanes, ki bi se zanimali za stvarstvo, posebno pa za živalstvo. Mnogo imamo ljudi, ki živijo smatrajo samo za nadležna in jih zaradi tega sovražijo ter preganjajo, kjer jih le morejo. Drugi zopet pripisujejo živalim in sicer od največjega sesalca, do majhne mravlje, čudne, nadnaravne sile, ter se jih ogibajo kjerkoli se jih morejo. Današnja mladina na primer, ne loči in ne pozna najpripustnejših prebivalcev prirode. Kaj rado se dogodi, da se zasmehuje tiste, ki posvetijo svoj, večkrat težko priboreni prosti čas, opazovanju in študiju prirodnih bitij. — V tej dobi so uvideli v vsem kulturnem svetu, da je treba človeka vendar le na ta ali drugi način zblížati z lepoto prirode in s čudesi stvarstva, da pa je potrebno, da človek spozna vsaj ta bitja, ki se nahajajo večkrat v njegovi neposredni bližini. — Razmišljevali so, kako to doseči. Najlepše seveda bi bilo opazovanje v prosti prirodi. Kdor pa je to poskušal zunaj, je gotovo uvidel, da je to zelo težavno. Lahko hodiš še tako previdno, pa kljub temu boš le redko tako srečen, da ti poprej opaziš divjo žival, kakor ona tebe. Ko pa te je opazila, je že prekasno. Takoj odskoči ali pa se ti prikrije in ves tvoj trud je zaman. — Odločili so se pomnožiti in zboljšati obstoječe živalske vrtove, kjer jih pa še ni bilo, postaviti nove. To je bil tudi povod, da so se odločili v Ljubljani prijatelji prirode in pričeli pod težkimi prilikami snovati tak vrt. — Da jim je to uspevalo, smo imeli priliko videti že na lanskem jesenskem Ljubljanskem velesejmu, ko je društvo Zoo priredilo lepo razstavo. Prirodne leto pa bo Ljubljana že imela lep zoološki vrt, kjer bomo imeli priliko, videti večino naših živali. Pred ureditvijo omenjenega vrta pa bo društvo „Zoo“ priredilo veliko razstavo na letošnjem jesenskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. V Št. Janžu je Robert Reich v gozdu ustrelil Jurija Haslerja, ker je mislil, da je srnjak. Reich je bil predan sodišču. — Letošnji žitni pridelek v naši državi je slabši kakor lani. Pridelek ozimne pšenice znaša 3,15 milijonov stotov (lani 3,38), ozimne rži 4,72 (4,85), jarega ječmena 2,49 (2,66) milijonov stotov. — Pri Dunaju je prišlo do spopada med Heimwehrom in Schutzbundom. V Purkersdorfu jo je dobil po glavi tamošnji župan, ker je hotel miriti heimwehrovce. V Weidlingau-Hadersdorf je moralo priti z Dunaja 100 policistov, da so vpostavili zopet red. Tu se je tudi streljalo. Ranjenih je cela vrsta in stvarna škoda velika. To se godi 11 let po vojni. Ali so mogoče to predznaki meščanske vojne? Se pač ni čuditi, da pri takih razmerah država ne more imeti ugleda v inozemstvu in da nihče noče dati posojila. Izgleda, da vlada nima nobene moči. — Dunaj se pogaja z nekim francosko-nemškim konzorcijem, ki naj bi prevzel zgraditev podzemne železnice na Dunaju. Dunaj se modernizira. — Jugoslavija: V Gornjem Milanovcu so 12. t. m. občutili potres, ki je bil tako močan, da so vsi ljudje pobegnili iz hiš na prosto. — Bivši francoski ministrski predsednik Herriot (reci Erjo) potuje po Jugoslaviji in se posebno zanima za razne kulturne ustanove južne Srbije. — Pri Skoplju so hoteli 4 bolgarski komitaši prekoračiti državno mejo. Prišlo je do streljanja in komitaši so se morali umakniti na bolgarska tla. — Tretji jugoslovanski princ, ki je bil rojen 28. junija na Bledu, je dobil 15. t. m. pri krstu ime Andrej, ki je med Slovenci zelo udomačeno. — 13. t. m. je neurje zasulo železniško progo pri Srpskih Moravicah. Med drugim je strela ubila 6 ljudi. — Nemčija: V Berlinu se je vršil svetovni kongres za reklamo. Pričakuje se od tega svojevrstnega kongresa, da bo učvrstil mednarodne stike med državami. — 15. t. m. po 4. uri zjutraj je nastopil „Groß Zeppelin“ polet okrog sveta. 20. t. m. namerala biti po načrtu v Tokio na Japonskem, 28. t. m. v San Diego v Ameriki, 3. ali 4. septembra v New Yorku in 10. ali 11. septembra zopet v Friedrichshafnu. — Češkoslovaška: V Bratislavski stolnici so komunisti zakopali 7 bomb po sredi cerkve. Nekatere osebe so opazile na tleh sveže sledove in opozorile na to oblasti. Komunisti so hoteli pognati katedralo 1. avgusta v zrak in dati s tem znak za krvavo vstajo na Slovaškem. — Na Češkoslovaškem, izvzemši Slovaške, kjer štetje še ni zaključeno, so našli 23.000 ciganov. Cigani so dobili posebne izkaznice in vsak je moral dati odtisk svojega prsta. — Poljska: V neki vasi pri Varšavi je 20letni posestnikov sin s sekuro usmrtil svojega očeta, sestro, svaka in 3 sestrine otroke. Vse je potem zakopal v neki jami za krompir. — Pri Lodcu sta trčila skupaj 2 tovorna vlaka: 8 mrtvih in 16 ranjenih. — V Kelcah so se uprli kaznjenci. Pri bojih je bil en jetnik mrtev, drugi pa ranjen. Mir je zopet vpostavljen. — Kongres poljskih legijonarjev v Novem

solncu je sklenil, da bo vse svoje delo in vse svoje napore vložil v izboljšanje vladavine na podlagi demokracije. Kongres se je zavzel tudi za pravice delavstva in zahteval njihovo zaščito. — Francoska: V Parizu je prišlo do ponovnih komunističnih nemirov. Topot so hoteli pri delih podzemne železnice prisiliti svoje tovariše, ki so delali, da bi zapustili delo. Med streljanjem so bili trije delavci ranjeni, policija pa je mir zopet vpostavila. — Na križarski „Waldeck Rousseau“ so se uprli mornarji. V Voulonu je bil upor vdušen in so glavni komunistični hujskači romali v zapor. Pozneje so se zopet uprli v pristanišču Colombo na otoku Cejlon. Na parniku je prišlo do boja, pri katerem je bilo na obeh straneh ubitih 32 oseb. Komaj se je posrečilo ladijski pehoti, da je upor udušila. Uporniki bodo stavljeni pred preki sod in jih čaka občutna kazen. — Španija: V bližini Camore je bilo pri gradnji velike elektrarne ob Dueru zaradi predčasne eksplozije dinamične mine 20 delavcev podsutih. Ko so delavce izkopal, je bil 1 že mrtev, 17 pa tako težko ranjenih, da jih bo še najmanj 6 podleglo poškodbam. — Elektrarno v Caraminalu je uničila eksplozija. 10 delavcev je bilo ubitih in 5 ranjenih. — Amerika: Med tihotapci alkohola in ameriškimi graničarji se je vnela na meji prava bitka, v kateri so na obeh straneh streljali s strojnimi, karabinkami in revolverji. Pri spopadu je bilo ubitih 6 tihotapcev in 1 ameriški graničar. — V državah Idaho, Montana in Oregon so izbruhnili ogromni gozdni požari, ki so se razširili na ozemlju skoro 40.000 hektarjev. Posebno je prizadet ameriški trust papirnic, ki so lastnice večine teh gozdov. Več mest je resno ogroženih.

Originalno Melotte-jevo brabantsko oralo

Izborna
oralna pri-
prava za
naprednega
poljedelca.

Ceniki zastopnik

Ugodno
plačilo na
obroke.

MELOTTE-WERKE
WIEN IV., MAYERHOF GASSE 16

Zastopnik: **Valentin Lassnig**, posestnik,
Nova vas, P. Förderlach

103

Ljubljana v jeseni od 31. avgusta do 9. septembra.

Najlepša prilika za nakup vsakovrstnega blaga in strojev, za spoznavanje napredka v kmetijstvu, obrti in industriji.

Specijalne razstave:

Mlekarski izdelki; vinski in čebelarški pridelki; vrtnarstvo; domače živalstvo (zoo); združništvo; pohištvo in stanovanjska oprema; higijena; domače obrti; kmetijski stroji in orodje; industrijski in obrtni izdelki; tekmovanje slovenskih harmonikarjev; zabavišča. Na stotine razstavljalcev, med njimi tudi s Koroške.

Zadružno razstavo naj si ogleda vsak posojilničar! Pa tudi napredek Slovenije mora zanimati! Popust na železnicah. Znižan vizum!

50% popusta na jugoslovanskih železnicah, 25% popusta na avstrijskih železnicah.

Legitimacije po Din. 30° — prodajajo: Uprava „Koroškega Slovenca“, Viktringerring 26, in Konzulat kraljevine SHS v Celovcu.

104